

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

YASAMA DÖNEMİ

27

YASAMA YILI

6

SIRA SAYISI: 359

**Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un
Spitsbergen ile İlgili Olarak 9 Şubat 1920
Tarihinde Paris'te İmzalanan Antlaşmaya
Katılmamızın Uygun Bulunduğuna Dair Kanun
Teklifi (2/4511) ve Dışişleri Komisyonu Raporu**

Not: Bu Sıra Sayısına; elektronik ortamda
“<https://www.tbmm.gov.tr/yasama/komisyon-raporlari>”
internet adresindeki sorgu sayfası üzerinden erişilebilmektedir.

Kanunlar ve Kararlar Başkanlığı

İÇİNDEKİLER

Sayfa

• 2/4511 Esas Numaralı Teklifin

- TBMM Başkanlığına Sunuş Yazısı4
- Genel Gerekçesi4

• Cumhurbaşkanlığı Tezkeresi5

• Dışişleri Komisyonu Raporu6

• Teklif Metni10

• Dışişleri Komisyonunun Kabul Ettiği Metin10

• Anlaşma Metni11

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Gelen Kâğıtlar Listesi’nde yayımlanan 1033102 evrak numaralı Spitsbergen ile ilgili olarak 9 Şubat 1920 tarihinde Paris’te imzalanan “Antlaşma”ya katılmamızın uygun bulunduğuna dair kanun teklifi ve gerekçesi ekte sunulmuştur.

Gereğini saygılarımla arz ederim.

Mustafa Şentop

Tekirdağ

HAVALE EDİLDİĞİ KOMİSYONLAR (2/4511)	
ESAS	Dışişleri Komisyonu
TALİ	Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu

GENEL GEREKÇE

Spitsbergen (Svalbard) Takımadalarına ilişkin bazı düzenlemeler getiren Antlaşma 9 Şubat 1920 tarihinde Paris’te imzalanmıştır.

Ülkemizin söz konusu Antlaşmaya katılması ile Türk vatandaşları; Kuzey Kutup Noktasına sadece bin kilometre mesafede yer alan ve Norveç egemenliğindeki Spitsbergen Takımadaları ve karasularında mülk edinme ve oturma hakkı elde edebilecek, balıkçılık ve avlanma yapabilecek, Türk şirketleri denizcilik, endüstri, madencilik ve ticaret alanlarında faaliyette bulunabilecek, bilim insanlarımız kurulacak Türk Bilim İstasyonunda bilimsel araştırma yapma ve Türk öğrencileri Svalbard Üniversitesinde eğitim alma imkânına sahip olabileceklerdir.

Diğer taraftan, son yıllarda gerek Antarktika gerek Arktik’e yönelik başarılı bilim seferleri düzenleyen ve Antarktika’da Horseshoe Adasında geçici bilim üssü kuran Türkiye Cumhuriyeti, bahse konu Antlaşmaya katılarak Kuzey Kutup Bölgesine yönelik ilgisini tüm dünya nezdinde daha da somutlaştırmış olacaktır.

T.C.

Cumhurbaşkanlığı

Sayı: Z-90666677-599-89247

15 Haziran 2022

Konu: Spitsbergen Hakkında Antlaşma

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Spitsbergen ile ilgili olarak 9 Şubat 1920 tarihinde Paris’te imzalanan Antlaşmayı Anayasanın 90 ıncı maddesi gereğince katılmamız uygun bulunmak üzere ilişikte bilgilerinize sunarım.

Recep Tayyip ERDOĞAN

Cumhurbaşkanı

Dışışleri Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Dışışleri Komisyonu

13/10/2022

Esas No: 2/4511

Karar No: 212

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

2/4511 esas numaralı, “Spitsbergen ile İlgili Olarak 9 Şubat 1920 Tarihinde Paris’te İmzalanan Antlaşmaya Katılmamızın Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi”, Komisyonumuzun 6/10/2022 tarihinde yaptığı 37’nci birleşiminde görüşülmüş ve kabul edilmiştir.

Raporumuz, Genel Kurulun onayına sunulmak üzere Yüksek Başkanlığa saygı ile arz olunur.

1. Giriş

Cumhurbaşkanlığınca 15/6/2022 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulan Spitsbergen ile ilgili olarak 9 Şubat 1920’de Paris’te imzalanan Antlaşma, 22/6/2022 tarihinde Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop imzasıyla “Spitsbergen ile İlgili Olarak 9 Şubat 1920 Tarihinde Paris’te İmzalanan Antlaşmaya Katılmamızın Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi” olarak Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulmuştur. 27/6/2022 tarihinde esas komisyon olarak Komisyonumuza, tali komisyon olarak Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonuna havale edilen 2/4511 esas numaralı Kanun Teklifi, Komisyonumuzun 27’nci Yasama Dönemi 6/10/2022 tarihli 37’nci toplantısında Dışişleri Bakanlığı ile Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu yetkililerinin de katılımlarıyla görüşülmüştür.

2. Teklifin İçeriği

Komisyonumuza havale edilen metinler incelendiğinde Teklif ile, Spitsbergen Takımadaları ve karasularında, Türk vatandaşlarının mülk edinme ve oturma hakkı elde edebilmeleri ile balıkçılık ve hayvancılık yapabilmelerine ve Türk şirketlerinin denizcilik, endüstri, madencilik ve ticaret alanlarında faaliyette bulunabilmelerine; Türk Bilim İstasyonunun kurulması ile Türk öğrencilerin Svalbard Üniversitesinde eğitim almasına imkân sağlayan Antlaşma’ya katılmanın uygun bulunmasının amaçlandığı görülmektedir.

3. Komisyon Görüşmeleri

Komisyonumuzda Teklifin tümü üzerinde yapılan görüşmelerde;

Dışişleri Bakan Yardımcısı Sedat Önal tarafından;

Svalbard Takım Adaları’nda özellikle küresel ısınma ve iklim değişikliğine paralel olarak deniz buzunun incelenerek çekilmesinin, Arktik Bölgesi’ne ekonomik ve siyasi açıdan önem kazandırdığı,

Bu Adalar’ın Norveç’in kuzeyinde Kuzey Buz Denizi’nden Kuzey Kutup Noktası’na yakın bir konuma sahip olduğu,

1920 yılında imzalanan bu Anlaşma ile adaların statüsünün belirlendiği ve bazı egemenlik kısıtlamalarıyla beraber adaların Norveç’e bırakıldığı ancak yine Anlaşma’ya göre isteyen her ülkenin bu Anlaşma’ya taraf olabileceği,

Adaların ve çevresinin balıkçılık faaliyetleri ve madenler bakımından zengin olduğu, dolayısıyla zaman içerisinde artan ölçüde farklı ülkelerin buraya ilgi gösterdiği ve söz konusu Anlaşma’ya taraf oldukları ve Ülkemizin de bu nedenlerle Anlaşma’ya taraf olduğu,

Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu Kutup Araştırmaları Enstitüsü Müdürü Burcu Özsoy tarafından;

Dünya haritasına bakıldığında Arktik’in, 66-33 kuzey enlemlerini kapsayan bir alandan oluştuğu ve toplamda kuzeydeki Arktik Okyanusu’nda yaklaşık 14 milyon kilometrekarelik bir mesafenin görüldüğü, kuzeyde Arktik bölgesinin devletlerle çevrili olduğu ancak temelde Arktik Okyanusu’yla kaplı bir alan olduğu,

Arktik Okyanusu’nun dünyadaki en sığ okyanus olarak bilindiği ve bugüne kadar yapılan bilimsel çalışmalar temelinde de hidrokarbon rezervlerinin üçte birinin Arktik bölgesi ve Arktik Okyanusu’nda yer aldığının tespit edildiği,

Ülkemizin yüz ölçümünün yaklaşık 2 katı büyüklüğündeki deniz buzlarının artık kış mevsiminde donmadığı ve yaklaşık 4 milyon kilometrekarelik deniz buzu alanının tamamıyla yok olduğu ve deniz tabanına olan erişimin sağlandığı,

1970’lerden bu yana gelişen azalmanın çok net bir şekilde görüldüğü, yaşanan iklim değişikliğinin en temel sebebinin Arktik’teki deniz buzlarının azalması olarak gösterilebileceği,

Okyanus akıntısına bakıldığında kuzeyden güneye mavi akıntı olan soğuk derin akıntı taşınımının güneyde ekvatora gelip ekvatorundan da ısınarak tekrar kuzeye çıktığını,

Bu akıntının deniz buzlarıyla başladığı ancak neredeyse üçte bir oranda azalarak yavaşladığı, okyanusun ısısının atmosferin soğuğu ile çatışması sonucu şu an dünya ikliminde yaşanan ekstremler ve felaketlere yol açtığı,

Ticaret rotası anlamında da özellikle azalan deniz buzlarından çok ciddi bir deniz ticaret rotasının kazanıldığı, Çin’in kuzeyinden yeni “İpek Yolu” olarak nitelendirilen yeni rotaların oluştuğu, artık buza kuvvetli gemilerin direkt olarak 90 noktasından geçebileceği,

Kuzey Deniz Rotalarının, güneyden Rotterdam geleneksel rotalara kıyasla daha kısa oldukları için küresel deniz ticaret rotalarına kıyasla taşımacılıkta çok ciddi ekonomik katkılar sağladığı,

Özellikle hidrokarbon rezervleri ve petrole ilgili olarak kuzey ülkelerinin platformlar kurarak hâlihazırda Bölge’deki rezervlere ulaştığı,

Bölge’nin isimlendirilmesinde Spitsbergen, Spitzbergen ve Svalbard isimlerinin kullanıldığı,

Norveç’in, Svalbard’ın bir takımada olduğunu ve Spitsbergen’in içindeki en büyük ada olduğunu savunduğu,

Spitsbergen takımadalarındaki en büyük yerleşimin Longyearbyen’de olduğu ve bilim istasyonlarının çoğunlukla Ny-Alesund’da yer aldığı ve bu bilim istasyonlarının farklı ülkeler tarafından da işletildiği, toplam nüfusun 2.700 olduğu,

Türklerin ilk Arktik girişimleri olarak Piri Reis’in 1528 tarihinde Grönland’ın güney kısımlarını gösteren haritasının örnek verilebileceği,

Osmanlı’nın son dönemleri ve Cumhuriyetin ilk yıllarında devlet düzeyindeki farkındalığın arşivlerden anlaşıldığı,

60’lı yıllardan günümüze Türk bilim insanlarının kutup bölgelerinde çalışmalar yürüttüğü,

İlk Türk Arktik bilimsel seferin ise 2019’da gerçekleştirildiği ve Spitsbergen takımadalarının etrafında üniversiteler arası girişimle projeler icra edildiği,

2019 yılındaki Arktik’teki bilimsel çalışmaların mümkün olduğunca minimum ayak iziyle 80 derece kuzey enlemine kadar çıkarılabildiği, 2022 yılı temmuz ayında ise ikinci seferin icra edildiği ve bu sefer kapsamında yine Spitsbergen takımadaları etrafında örneklemeler ve ölçümler gerçekleştirildiği,

Ülkemizin Anlaşma’ya katılmasının özellikle bilimsel çalışmalar için sahada olabilmesi anlamında çok önemli olduğu, Anlaşma’ya taraf olan tüm devletlerin vatandaşlarına Anlaşma’da belirtilen alanlarda Takımadaları ve kara suları üzerinde Norveç’in tam ve mutlak bir egemenlik hakkı bulunmasına ek olarak birçok eşit hakkın sağlandığı,

“Balıkçılık Koruma Bölgesi” olarak ifade edilen Svalbard Adalarında ve denizler alanında da aynı haklara sahip olunacağı,

Eşit hakların sağlandığı alanların ise; Svalbard Takımadalarına, karasularına, fiyortlarına ve limanlarına giriş ve Adalar’da oturma hakkı, balıkçılık faaliyetlerinde bulunma ve avlanma hakkı, denizcilik faaliyetlerinde bulunma hakkının olduğu,

Yine bölgede endüstriyel faaliyetler, madencilik ve ticari faaliyetlerde bulunmaya ilişkin hakların tamamının elde edileceği,

G20 ülkeleri içerisinde 14, AB ülkeleri içerisinde 22, NATO üyesi ülkeler içerisinde 25 ülke olmak üzere Anlaşma'ya toplam 49 ülkenin taraf olduğu,

Anlaşma'nın olası getirilerinin bölgede bulunabilecek hidrokarbon rezervlerinin kullanımından fayda sağlanması, yine bölgede çalışma kabiliyetinin artırılması ile ticaret rotalarında denizcilik faaliyetleri, ortak altyapı projelerinin geliştirilmesi ihtimallerinin artırması olduğu,

ifade edilmiştir.

4. Teklif Metnine İlişkin Değişiklikler

Teklifin tümü üzerindeki görüşmelerin ardından Teklif ve gerekçesi Komisyonumuzca benimsenerek oy birliği ile maddelerin görüşülmesine geçilmiştir.

Teklifin 1'inci, 2'nci ve 3'üncü maddeleri ile tümü aynen ve oy birliği ile kabul edilmiştir.

5. Genel Kurulda Temsil

İçtüzüğün 45'inci maddesi uyarınca, Teklifin Genel Kuruldaki görüşmelerinde Komisyonumuzu temsil etmek üzere Ankara Milletvekili Asuman Erdoğan, Gaziantep Milletvekili Derya Bakbak, Bursa Milletvekili Atilla Ödünç, İzmir Milletvekili Ceyda Bölünmez Çankırı, Karabük Milletvekili Niyazi Güneş ve İstanbul Milletvekili Ahmet Hamdi Çamlı, Teklif ile ilgili özel sözcü seçilmişlerdir.

Başkan	Kâtip	Üye
<i>Akif Çağatay Kılıç</i>	<i>Ceyda Bölünmez Çankırı</i>	<i>Asuman Erdoğan</i>
İstanbul	İzmir	Ankara
	(Bu raporun özel sözcüsü)	(Bu raporun özel sözcüsü)
Üye	Üye	Üye
<i>Ahmet Haluk Koç</i>	<i>Aydın Adnan Sezgin</i>	<i>Mustafa Canbey</i>
Ankara	Aydın	Balıkesir
Üye	Üye	Üye
<i>Ahmet Kamil Erozan</i>	<i>Atilla Ödünç</i>	<i>Hişyar Özsoy</i>
Bursa	Bursa	Diyarbakır
	(Bu raporun özel sözcüsü)	
Üye	Üye	Üye
<i>Kamil Aydın</i>	<i>Derya Bakbak</i>	<i>Ahmet Hamdi Çamlı</i>
Erzurum	Gaziantep	İstanbul
	(Bu raporun özel sözcüsü)	(Bu raporun özel sözcüsü)
Üye	Üye	Üye
<i>Yunus Emre</i>	<i>Oğuz Kaan Salıcı</i>	<i>Zafer Sırakaya</i>
İstanbul	İstanbul	İstanbul
Üye	Üye	Üye
<i>Hasan Turan</i>	<i>Niyazi Güneş</i>	<i>İsmail Özdemir</i>
İstanbul	Karabük	Kayseri
	(Bu raporun özel sözcüsü)	

TEKİRDAĞ MİLLETVEKİLİ
MUSTAFA ŞENTOP’UN TEKLİFİ

SPİTSBERGEN İLE İLGİLİ OLARAK 9 ŞUBAT 1920 TARİHİNDE PARİS’TE İMZALANAN ANTLAŞMAYA KATILMAMIZIN UYGUN BULUNDUĞUNA DAİR KANUN TEKLİFİ

MADDE 1- (1) Spitsbergen ile ilgili olarak 9 Şubat 1920 tarihinde Paris’te imzalanan “Antlaşma”ya katılmamız uygun bulunmuştur.

MADDE 2- (1) Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3- (1) Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.

DİŞİŞLERİ KOMİSYONUNUN
KABUL ETTİĞİ METİN

SPİTSBERGEN İLE İLGİLİ OLARAK 9 ŞUBAT 1920 TARİHİNDE PARİS’TE İMZALANAN ANTLAŞMAYA KATILMAMIZIN UYGUN BULUNDUĞUNA DAİR KANUN TEKLİFİ

MADDE 1- (1) Spitsbergen ile ilgili olarak 9 Şubat 1920 tarihinde Paris’te imzalanan “Antlaşma”ya katılmamız uygun bulunmuştur.

MADDE 2- (1) Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3- (1) Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.

Norveç, Amerika Birleşik Devletleri, Danimarka, Fransa, İtalya, Japonya, Hollanda, Büyük Britanya, İrlanda ile İngiliz Denizaşırı Dominyonları ve İsveç arasında Spitsbergen ile ilgili olarak 9 Şubat 1920'de Paris'te imzalanan Antlaşma

Amerika Birleşik Devletleri Başkanı; Majesteleri Büyük Britanya, İrlanda ve Denizaşırı Britanya Dominyonları Kralı, Hindistan İmparatoru; Majesteleri Danimarka Kralı; Fransa Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı; Majesteleri İtalya Kralı; Majesteleri Japonya İmparatoru; Majesteleri Norveç Kralı; Majesteleri Hollanda Kraliçesi; Majesteleri İsveç Kralı;

Bir yandan Norveç'in Ayı Adası dahil olmak üzere Spitsbergen Takımadaları üzerindeki egemenliğini tanımakla birlikte bu bölgelerin kalkınmasını ve barışçıl kullanımını temin etmek üzere buraların hakkaniyetli bir idareye kavuşturulduğunu görmek arzusuyla,

Bu amaç doğrultusunda bir Antlaşma akdetmek maksadıyla aşağıdaki Tam Yetkili Temsilcileri atamışlardır:

Amerika Birleşik Devletleri Başkanı:

Sn. Hugh Campbell Wallace, Amerika Birleşik Devletleri'nin Olağanüstü ve Tam Yetkili Paris Büyükelçisi;

Majesteleri Büyük Britanya, İrlanda ve Denizaşırı Britanya Dominyonları Kralı, Hindistan İmparatoru:

Çok Saygıdeğer Derby Kontu, K.G, G.C.V.O, C.B. Olağanüstü ve Tam Yetkili Paris Büyükelçisi;

Ve

Kanada Dominyonu için:

Çok Saygıdeğer Sör George Halsey Perley, (K.C.M.G.) Birleşik Krallık nezdinde Kanada Yüksek Komiseri;

Avustralya Milleti için:

Çok Saygıdeğer Andrew Fisher, Birleşik Krallık nezdinde Avustralya Yüksek Komiseri;

Yeni Zelanda Dominyonu için:

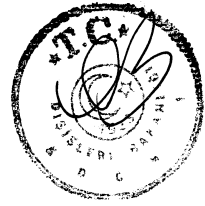
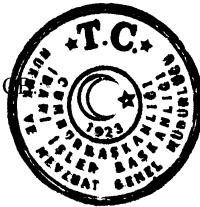
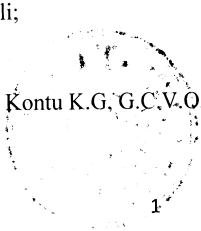
Çok Saygıdeğer Sör Thomas MacKenzie, (K.C.M.G.), Birleşik Krallık nezdinde Yeni Zelanda Yüksek Komiseri

Güney Afrika Birliği için:

Sn. Reginald Andrew Blankenberg, (O.B.E.), Birleşik Krallık nezdinde Güney Afrika Yüksek Komiseri Vekili;

Hindistan için:

Çok Saygıdeğer Derby Kontu K.G, G.C.V.O, C.B.

Majesteleri Danimarka Kralı:

Sn. Herman Anker Bernhoft, Majesteleri Danimarka Kralı'nın Paris Ortaelçisi;

Fransa Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı:

Sn. Alexandra Millerand, Konsey Başkanı, Dışişleri Bakanı;

Majesteleri İtalya Kralı:

Saygıdeğer Maggiorino Ferraris, Kraliyet Senatörü;

Majesteleri Japonya İmparatoru:

Sn. K. Matsui, Majesteleri Japonya İmparatoru'nun Olağanüstü ve Tam Yetkili Paris Büyükelçisi;

Majesteleri Norveç Kralı:

Baron Wedel Jarlsberg, Majesteleri Norveç Kralı'nın Paris Ortaelçisi;

Majesteleri Hollanda Kraliçesi:

Sn. John London, Majesteleri Hollanda Kraliçesi'nin Paris Ortaelçisi;

Majesteleri İsveç Kralı:

Kont J.-J.-A. Ehrensvärd, Majesteleri İsveç Kralı'nın Paris Ortaelçisi;

Bu zatlar doğru ve usulüne uygun bulunan tam yetkilerini bildirerek aşağıdaki hususlarda mutabakata varmışlardır:

Madde 1:

Yüksek Akit Taraflar, işbu Antlaşmanın hükümlerine tâbi olarak, Bear Adası (veya Beeren-Eiland) ile 10° ile 35° Doğu boylamları ile 74°-81° Kuzey enlemleri arasında yer alan, özellikle Batı Spitsbergen Adası, Kuzey Doğu Toprakları Adası, Barents Adası, Edge Adası, Wiche Adaları, Hope Adası (veya Hopen-Eiland) ve Prince Charles Foreland Adası ile birlikte irili ufaklı tüm adalar ve bunlara bağlı kayalıklardan oluşan Spitsbergen Takımadaları üzerinde Norveç'in tam ve mutlak egemenliğini tanımayı taahhüt ederler (Ek'teki haritaya bakınız).

Madde 2:

Tüm Yüksek Akit Tarafların gemileri ve vatandaşları, 1 inci maddede belirtilen topraklarda ve onların karasularında balıkçılık ve avlanma haklarından eşit olarak yararlanacaklardır.

Norveç, söz konusu bölgelerde ve onların karasularında yaşayan hayvanların ve yetişen bitkilerin korunması ve gerekirse yeniden oluşturma işini ağılamak üzere uygun önlemleri sürdürmekte, almak veya kararlaştırmak serbest olacaktır; açıkça anlaşıldığı üzere, bu tedbirler, doğrudan veya dolaylı olarak herhangisinin lehine hiçbir muafiyet, ayrıcalık veya

iltimas yaratmaksızın, tüm Yüksek Akit Tarafların vatandaşlarına her zaman eşit olarak uygulanacaktır.

Hakları 6 ncı ve 7 inci maddelerin hükümlerine uygun olarak tanınmış olan arazilerde oturanlar, kendi topraklarında münhasır avlanma hakkına aşağıdaki şartlarda sahip olacaklardır:

(1) yerel poliseye düzenlemelerle belirlenmiş olan koşullar altında, kendi mal ve mülkünü geliştirmek amacıyla inşa edilen yerleşim yerleri, evler, depolar, fabrikalar ve tesislerin yakınında;

(2) çalışma veya iş yerleri merkezinin etrafındaki 10 kilometrelik bir yarıçap içinde;

her iki durumda, bu maddede belirtilen koşullara uygun olarak, Norveç Hükümeti tarafından yapılan düzenlemelerin gözetimine daima tâbi olunacaktır.

Madde 3:

Tüm Yüksek Akit Tarafların vatandaşları, 1 inci maddede belirtilen toprakların sularına, fiyortlarına ve limanlarına, her ne sebep veya maksatla olursa olsun, eşit erişim ve giriş özgürlüğüne sahip olacak; yerel yasa ve düzenlemelere uymak kaydıyla, tüm denizcilik, endüstriyel, madencilik ve ticari faaliyetleri mutlak eşitlik temelinde engellenmeden sürdürebileceklerdir.

Tüm denizcilik, endüstriyel, madencilik veya ticari işletmelerin hem karada hem de karasularında yaptıkları faaliyet ve uygulamalar aynı eşitlik koşulları altında kabul edilecek ve herhangi bir nedenle veya herhangi bir teşebbüs için kesinlikle tekelleşme kurulmayacaktır.

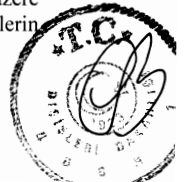
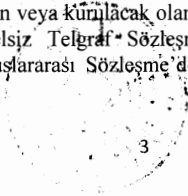
Norveç'te kıyı ticaretiyle ilgili yürürlükte olabilecek herhangi bir kurala bakılmaksızın, Yüksek Akit Tarafların 1 inci maddede belirtilen topraklara giden veya bu topraklardan gelen gemileri, bu amaçla ülkelerine veya yurtdışına yönelik yapacakları seyrirler esnasında söz konusu topraklara giden veya oralardan gelen yolcu ve yükleri gemiye alma ve indirme veya diğer herhangi bir maksatla Norveç limanlarına girme hakkına sahip olacaklardır.

Her bakımdan ama özellikle ihracat, ithalat ve transit trafik ile ilgili olarak, tüm Yüksek Akit Tarafların vatandaşlarının, gemileri ve malların herhangi bir ücret veya kısıtlamaya tâbi olmayacağı konusunda mutabık kalınmıştır, ki bu Norveç'te en ayrıcalıklı ulus muamelesi gören devletlerin vatandaşları, gemileri ve mallarına verilmeyen bir haktır. Norveç vatandaşları, gemileri ve malları bu amaçla diğer Yüksek Akit Taraflarınkilerle özdeş tutulmuşlardır ve onlara hiçbir bakımdan daha iltimaslı bir davranış gösterilmeyecektir.

Herhangi bir Akit Devletin topraklarına, benzer malların başka herhangi bir Akit Devletin ülkesine (Norveç dahil) veya başka bir varış yerine ihraç edilmesinden başka veya daha zahmetli olan eşyaların ihracatına hiçbir ücret veya kısıtlama konulmayacaktır.

Madde 4:

1 inci maddede atıfta bulunulan topraklarda Norveç Hükümeti tarafından veya Norveç Hükümetinin yetkisiyle kurulan veya kurulacak olan tüm halka açık telsiz ve telgraf istasyonları, 5 Temmuz 1912 tarihli Telsiz Telgraf Sözleşmesi veya onun yerine geçmek üzere akdedilebilecek müteakip Uluslararası Sözleşme'de belirtilen şartlar altında tüm ülkelerin

bayraklarını taşıyan gemilerden ve Yüksek Akit Tarafların vatandaşlarından gelen haberleşmeye mutlak eşitlik temeli üzerinde açık olacaktır.

Bir savaş durumundan kaynaklanan uluslararası yükümlülüklerle tâbi olarak, toprak mülkiyeti sahipleri, gemilerde ve uçaklarda bulunanlar dahil, sabit veya seyyar telsiz istasyonlarıyla özel işlerinde haberleşme ve telsiz telgraf tesislerini kendi maksatları için kurma ve kullanma özgürlüğüne daima sahip olacaktır.

Madde 5:

Yüksek Akit Taraflar, 1 inci maddede belirtilen topraklarda, organizasyonu müteakip bir Sözleşmenin konusunu oluşturacak olan uluslararası bir meteoroloji istasyonu kurulmasının faydasını kabul ederler.

Söz konusu topraklarda hangi bilimsel araştırmaların yapılabileceğinin şartlarını belirleyen sözleşmeler de akdedilecektir.

Madde 6:

Bu Madde hükümlerine tâbi olarak, Yüksek Akit Tarafların vatandaşlarının kazanılmış hakları tanınacaktır.

İşbu Antlaşma'nın imzalanmasından önce mülkiyet edinilmesinden veya arazi işgalinden doğan talepleri, işbu Antlaşma ile aynı kuvvete ve etkiye sahip olacak buradaki Ek'e uygun olarak çözüme kavuşturulacaktır.

Madde 7:

1 inci maddede belirtilen topraklarda, maden hakları dâhil olmak üzere mülk sahibi olma hakkının kazanımı, kullanımı ve tatbikine ilişkin yöntemlerle ilgili olarak Norveç, Yüksek Akit Tarafların tüm vatandaşlarına mutlak eşitlik temelinde ve bu Antlaşma hükümlerine uygun olarak davranmayı taahhüt eder.

Kamulaştırmaya yalnızca kamu yararı gerekçesiyle ve uygun tazminat ödenmesi üzerine başvurulabilir.

Madde 8:

Norveç, 1 inci maddede belirtilen topraklar için, özellikle her türlü harç, vergi ve masraflar ile genel veya özel çalışma koşulları açısından, Norveç dahil, Devletin veya Yüksek Akit Tarafların herhangi birinin vatandaşlarının yararına sayılabilecek tüm ayrıcalık, tekel ve imtiyazı hariç tutacak bir madencilik yönetmeliği hazırlamayı taahhüt eder ve tüm kategorilerdeki ücretli personele fiziksel, ahlaki ve entelektüel refahlarını sağlamak için gerekli hizmet bedeli ve korumayı garanti eder.

Alınan vergi, resim ve harçlar münhasıran söz konusu topraklara tahsis edilecek ve belirtilen hedef için gerekli olan miktarı aşmayacaktır.

Şimdiye kadar özellikle maden ihracatı söz konusu olduğunda, Norveç Hükümeti, 100.000 tona kadar ihrac edilen maddelerin azami değeri yüzde 1'ini geçmeyecek şekilde bir ihracat

vergi alma hakkına sahip olacak, bu miktarın aşılması halinde vergi orantısız olarak azaltılacaktır. Değer, seyir sezonu sonunda elde edilen ortalama gemide masrafsız teslim fiyatı hesaplanarak sabitlenecektir.

Yürürlüğe girmeleri için belirlenen tarihten üç ay önce, taslak madencilik yönetmeliği Norveç Hükümeti tarafından diğer Akit Devletlere iletilecektir. Bu süre zarfında söz konusu Akit Devletlerden biri veya daha fazlası bahse konu yönetmelik uygulanmadan önce bu yönetmeliği değiştirmeyi teklif ederse, söz konusu teklifler bahse konu Akit Taraflardan her birinin birer temsilcisinden oluşan bir Komisyon tarafından incelenmek ve karar verilmek üzere Norveç Hükümeti tarafından diğer Akit Taraflara iletilecektir. Bu Komisyon, Norveç Hükümetinin daveti üzerine toplanacak ve ilk toplantı tarihinden itibaren üç ay içinde bir karara varacaktır. Komisyonun kararları oy çokluğuyla alınacaktır.

Madde 9:

Norveç'in Milletler Cemiyeti'ne kabulünden kaynaklanan hak ve sorumluluklara tâbi olarak Norveç, 1 inci maddede belirtilen topraklarda herhangi bir deniz üssü kurmamayı veya kurulmasına izin vermemeyi ve söz konusu topraklarda savaşa yönelik maksatlarla asla kullanılamayacak şekilde herhangi tahkimat inşa etmemeyi taahhüt eder.

Madde 10:

Bir Rus Hükümetinin, işbu Antlaşmaya Rusya'nın katılmasına izin vermesinin Yüksek Akit Taraflarca tanınmasına kadar, Rus vatandaşları ve şirketleri Yüksek Akit Tarafların vatandaşları ile aynı haklara sahip olacaktır.

1 inci maddede belirtilen topraklarda ileri sürmek zorunda kalabilecekleri talepler, bu maksatla arabuluculuk yapma isteğini beyan eden Danimarka Hükümeti aracılığıyla işbu Antlaşmada (6 ncı madde ve Ek) belirtilen şartlar altında sunulacaktır.

Fransızca ve İngilizce metinlerinin her ikisi de geçerli olan işbu Antlaşma onaylanacaktır.

Onay belgeleri, mümkün olan en kısa sürede Paris'e teslim edilecektir.

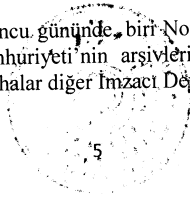
Hükümet merkezi Avrupa dışında olan Devletler, onaylarının verildiğini Fransa Cumhuriyeti Hükümeti'ne Paris'teki diplomatik temsilcilikleri kanalıyla bildirmekle yetinebilirler. Bu durumda belgeyi en kısa sürede iletceklerdir.

İşbu Antlaşma, 8 inci madde hükümlerinde belirtildiği şekilde, tüm imzacı Devletlerin onayladıkları tarihten itibaren ve diğer tüm açılardan, söz konusu maddede öngörülen madencilik yönetmeliği ile aynı tarihte yürürlüğe girecektir.

Üçüncü Taraflar, usulüne uygun olarak onayladıkları işbu Antlaşmaya katılmak üzere Fransa Cumhuriyeti Hükümeti tarafından davet edilecektir. Bu katılım, diğer Akit Taraflara bildirimde bulunmayı taahhüt edecek olan Fransa Hükümeti'ne hitaben yapılacak bir bildirimle gerçekleştirilecektir.

İşbu Antlaşma yukarıda adı belirtilen Tam Yetkili Temsilcilerin şahitliğinde imzalanmıştır.

Paris'te, 1920 yılında, Şubat'ın 9'uncu gününde, biri Norveç Kralı V. Haakon VII. Hükümeti'ne gönderilecek ve biri Fransız Cumhuriyeti'nin arşivlerinde saklanacak bir nüsha halinde hazırlanmış olup, tasdik edilmiş nüshalar diğer İmzacı Devletlere iletilecektir.

Ek.

1.

(1) İşbu Antlaşma'nın yürürlüğe girmesinden itibaren üç ay içerisinde, bu Antlaşma'nın imzalanmasından önce topraklar üzerinde hak iddiasıyla herhangi bir Hükümete yapılmış tüm taleplerle ilgili bildirimlerin, talep sahibinin Hükümeti tarafından bu tür talepleri incelemekle görevli bir Komisere gönderilmesi gereklidir. Komiser, görev için gerekli nitelikleri haiz, Danimarka uyruklu bir hakim veya hukuk danışmanı olacaktır ve Danimarka Hükümeti tarafından tayin edilecektir.

(2) Bildirim, hak iddia edilen toprakların kesin sınırlarını belirtmeli ve beraberinde, hak iddia edilen toprakların açıkça işaretlendiği, 1:1.000.000'dan az olmayan bir ölçeğe sahip bir harita bulunmalıdır.

(3) İddiaların inceleme masraflarını karşılamak üzere, bildirimden beraberinde, talep edilen her İngiliz dönümü (40 ar) toprak için bir kuruşluk bir bedel yatırılması gerekmektedir.

(4) Komiser, gerekli görebileceği herhangi bir ilave belge ve bilgiyi talep sahiplerinden isteme hakkında sahip olacaktır

(5) Komiser bu şekilde bildirimde bulunulan talepleri inceleyecektir. Bu amaçla, gerekli gördüğünde uzman yardımından yararlanma ve ihtiyaç halinde incelemelerin yerinde yapılmasını sağlama hakkına sahip olacaktır.

(6) Komiserin hizmet bedeli, Danimarka Hükümeti ile ilgili diğer Hükümetler arasında anlaşma ile belirlenecektir. Komiser, istihdam edilmesi gerektiğini düşündüğü yardımcılarının hizmet bedelini belirleyecektir.

(7) Komiser, iddiaları inceledikten sonra, derhal geçerli olması gerektiğini düşündüğü iddiaları tam olarak gösteren ve ihtilafı olmasından dolayı veya başka herhangi bir nedenle aşağıda belirtildiği gibi tahkime sunulması gerektiğini düşündüğü iddiaları gösteren bir rapor hazırlayacaktır. Bu raporun nüshaları, Komiser tarafından ilgili Hükümetlere iletilecektir.

(8) Madde (3) uyarınca yatırılan meblağ, iddiaların incelenmesine ilişkin masrafları karşılamaya yetmiyorsa Komiser, bir iddianın geçerli olması gerektiğine kanaat getirdiği her durumda, derhal iddia sahibinin ödemesi gereken meblağı belirtecektir. Bu meblağ, iddia sahibinin tapusunun tanıdığı arazi miktarına bağlı olacaktır.

Madde (3) uyarınca yatırılan meblağ inceleme masraflarının bedelini aşarsa, bakiye bundan sonra öngörülen tahkim maliyetine ayrılacaktır.

(9) Bu paragrafın (7) numaralı maddesinde atıfta bulunulan rapor tarihinden itibaren üç ay içinde Norveç Hükümeti iddiaları Komiser tarafından geçerli bulunan iddia sahiplerine, yürürlükteki yasa ve yönetmeliklere uygun olarak veya işbu Antlaşmanın 1. Maddesinde belirtilen bölgelerde uygulanacak olan ve işbu Antlaşmanın 8. Maddesinde atıfta bulunulan madencilik yönetmeliklerine tabi olacak şekilde bahse konu arazide kendilerine münhasır mülkiyeti güvence altına alan geçerli bir tapu vermek için gerekli adımları atacaktır.

Bununla birlikte bu paragrafın (8) numaralı maddesine uygun olarak ilave bir ödemenin gerekli olması durumunda, Norveç Hükümeti belirleyeceği makul bir süre içinde, yalnızca

iddia sahibi tarafından kendisinden gerekli olan ilave meblağın ödemesi yapıldığında nihai hale gelecek olan geçici bir tapu teslim edilecektir.

2.

Önceki paragrafın (1) numaralı maddesinde atıfta bulunulan Komiserin herhangi bir nedenle geçerli olarak kabul etmediği talepler, aşağıdaki hükümlere göre çözümlenecektir:

(1) Bir önceki paragrafın (7) numaralı maddesinde atıfta bulunulan raporun tarihinden itibaren üç ay içinde, vatandaşı tanınan Hükümetlerden her biri bir hakem atayacaktır.

Komiser, bu şekilde oluşturulan Mahkemenin Başkanı olacaktır. Eşit görüş ayrılığı halinde, karar verici oy hakkına sahip olacaktır. Bu paragrafın (2) numaralı maddesinde belirtilen belgeleri almak ve Mahkemenin toplanması için gerekli düzenlemeleri yapmak üzere bir Sekreter atayacaktır.

(2) Madde (1) 'de atıfta bulunulan Sekreterin atanmasından itibaren bir ay içinde, ilgili iddia sahipleri, ilgili Hükümetlerinin aracılığı ile, iddialarını tam olarak belirten ve destekleyici olarak sunmak isteyebilecekleri bu tür belge ve görüşleri kendisine göndereceklerdir.

(3) Madde (1) 'de atıfta bulunulan Sekreterin atanmasından itibaren iki ay içinde Mahkeme, kendisine sunulan iddiaları değerlendirmek amacıyla Kopenhag'da toplanacaktır.

(4) Mahkemenin dili İngilizce olacaktır. İlgili taraflar tarafından kendi dillerinde belgeler veya görüşler sunulabilir, ancak bu durumda bir İngilizce tercümesi de sunulmalıdır.

(5) İddia sahipleri, dilerlerse, Mahkeme tarafından bizzat veya vekil aracılığıyla dinlenilme hakkına sahip olacaklardır; ve Mahkeme gerekli görebileceği ilave açıklama, belge veya delilleri iddia sahiplerinin sunmasını isteme hakkına sahip olacaktır.

(6) Herhangi bir davayı görmeden önce Mahkeme, taraflardan, Mahkeme masrafları için her bir tarafın payına düşen kısmın karşılanmasında gerekli görebileceği bir para veya teminat isteyecektir. Bu tür bir meblağın belirlenmesinde Mahkeme, hak iddia edilen toprağın kapsamını esas alacaktır. Mahkeme ayrıca, özel masrafların söz konusu olduğu durumlarda, taraflardan ek bir bedel talep etme yetkisine de sahip olacaktır.

(7) Hakemlerin huzur hakkı, her ay için hesaplanacak ve ilgili Hükümetler tarafından belirlenecektir. Sekreterin ve Mahkemece istihdam edilen diğer kişilerin maaşları Başkan tarafından belirlenecektir.

(8) İşbu Ek'in hükümlerine tabi olmak kaydıyla, Mahkeme kendi usullerini düzenleme konusunda tam yetkiye sahip olacaktır.

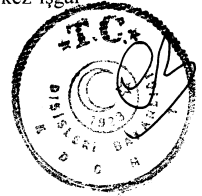
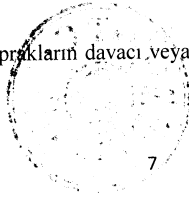
(9) Hak iddialarıyla ilgilenirken, Mahkeme şunları dikkate alacaktır:

(a) Uluslararası hukukun ilgili tüm kuralları;

(b) adalet ve eşitliğin genel ilkeleri;

(c) aşağıdaki koşullar:

(i) hak iddia edilen toprakların davacı veya tapuda kayıtlı olan ilk kez işgal edildiği tarih;

(ii) Hak iddiasının, iddia sahibi Hükümete bildirildiği tarih;

(iii) iddia sahibinin veya tapudaki seleflerinin talep edilen toprakları ne ölçüde geliştirdiği ve işlettiği.

Bu bağlamda Mahkeme, iddia sahiplerinin taahhütlerinin 1914-1919 savaşından kaynaklanan koşullar veya kısıtlamalarla ne ölçüde engellenmiş olabileceğini dikkate alacaktır.

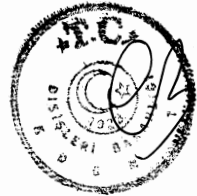
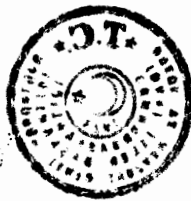
(10) Tüm Mahkeme masrafları, Mahkemenin karar vereceği oranda iddia sahipleri arasında bölünecektir. Madde (6) uyarınca ödenen meblağlar Mahkemenin masraflarından daha fazlaysa, bakiye, Mahkemenin uygun göreceği oranda talepleri kabul edilen taraflara iade edilecektir.

(11) Mahkemenin kararları, her durumda Norveç Hükümeti de dahil olmak üzere ilgili Hükümetlere tebliğ edilecektir.

Norveç Hükümeti, her bir kararın alınmasından itibaren üç ay içerisinde, iddiası Mahkeme tarafından kabul edilen iddia sahibine söz konusu topraklar üzerinde, yürürlükteki kanun ve yönetmeliklere veya Madde-1'de belirtilen topraklarda uygulanacak kanun ve yönetmeliklere göre ve işbu Antlaşmanın 8. Maddesindeki madencilik düzenlemelerine tabi olmak kaydıyla geçerli mülkiyetin tevcih edilmesi için gerekli adımları atacaktır. Bununla birlikte, bu şekilde tevcih edilen mülkiyetler, yalnızca, ilgili iddia sahibinin Mahkeme masraflarındaki payının Norveç Hükümeti'nin belirleyebileceği makul bir süre içinde iddia sahibi tarafından ödemesi üzerine kesinleşecektir.

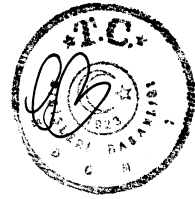
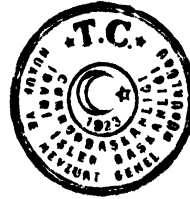
3.

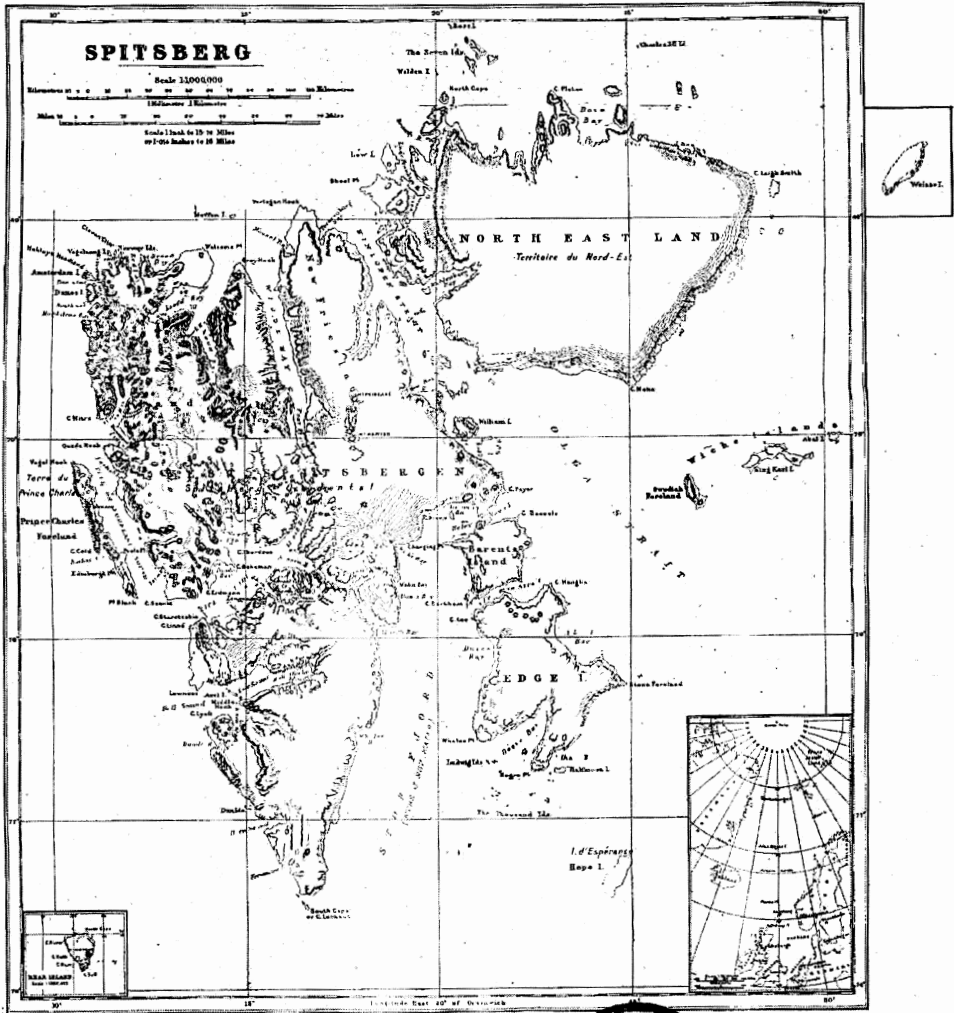
Madde (1)'deki 1. fıkra doğrultusunda Komisere bildirilmeyen veya 2. fıkra doğrultusunda Komiserce kabul edilmeyen iddialar nihai olarak ortadan kalkacaktır.

Paris'ten geçici olarak ayrılmaları nedeniyle bugün Spitsbergen ile ilgili olarak imzalanan Antlaşmayı imzalamamış olan Tam Yetkili Kişiler, 8 Nisan 1920'ye kadar Antlaşmayı imzalayabilirler.

Bin dokuz yüz yirmi yılının şubat ayının dokuzuncu günü Paris'te imzalanmıştır.

TBMM Basımevi - 2022

Türkiye Büyük Millet Meclisi

(Sıra Sayısı: 359)